

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Zbigniew
Nazwisko: Kłós
Miejsce urodzenia: Mrocza
Data urodzenia: 27-09-1927
Imię ojca: Bronisław
Imię matki: Ludwika
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta kontrolne śledztwa prowadzonego od 07.07.1946 do 22.01.1947 przez Wydz. Śledczy WUBP w Bydgoszczy w sprawie członków podziemnej organizacji Pogotowie Akcji Specjalnej (PAS) „Rota”, działającej w powiecie bydgoskim. Organizacja pod dowództwem „Kruka”, w skład której wchodził m.in. Zbigniew Kłos pseud. „Groźny”, przeprowadziła szereg akcji ekspropriacyjnych w okresie 22.06.1946-05.07.1946. W wyniku akcji przeprowadzonej przez KP MO w Bydgoszczy, ustalono nazwiska przywódców i w dalszej konsekwencji zlikwidowano organizację. Zbigniew Kłos został tymczasowo aresztowany na mocy postanowienia Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Bydgoszczy (Pr.R. 1158/46) z 16.07.1946. W wyniku śledztwa ustalono, że Zbigniew Kłos, jako członek grupy „Rota”, wchodzącej w skład Pogotowia Akcji Specjalnej, w okresie 24.05.1946-04.07.1946 wziął udział w 10 akcjach. PAS zostało powołane przez Komendę Główną NSZ w maju lub czerwcu 1945. Przyczyną wyłonienia z NSZ osobnej, samodzielnej grupy miało być „podniesienie i usprawnienie wykonywania aktów dywersyjnych, jak również zdobywanie finansów dla NSZ-tu”. Aktem sporządzonym 03.09.1946 przez Oficera Śledczego WUBP w Bydgoszczy, Zbigniew Kłos został oskarżony o przynależność do organizacji od maja do lipca 1946, udział w akcjach prowadzonych przez organizację, szczególnie napadzie na przejeżdżających z Bydgoszczy do Inowrocławia Komendanta Powiatowej Komendy MO i dwóch milicjantów, którym zrabowano dwa pistolety oraz udział w przygotowaniach do planowanego napadu przez bojówkę „Rota” na posterunek MO w Nowejwsi Wielkiej. Na mocy postanowienia Oficera Śledczego WUBP w Bydgoszczy z 30.12.1946 śledztwo zostało wznowione, ponieważ w toku rozprawy sądowej zaistniały nowe okoliczności i zaszła konieczność zmiany kwalifikacji prawnej. Ponowne postanowienie o pociągnięciu Zbigniewa Kłosa do odpowiedzialności karnej wydano 03.01.1947. Aktem sporządzonym 22.01.1947, Zbigniew Kłos został oskarżony o przynależność do nielegalnej organizacji i udział w akcjach przez nią prowadzonych.

IPN By 070/391 (405/III).

Akta w sprawie karnej prowadzonej przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy (Sr. 91/47) przeciwko członkom organizacji »Pogotowie Akcji Specjalnej«, w skrócie »P.A.S.«. Zbigniew Kłos został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 10.02.1947 na karę łączną - karę śmierci z pozbawieniem praw na zawsze i utratą całego mienia. Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie (Odw.S. 588/47) z 14.03.1947 skarga rewizyjna w sprawie m.in. Zbigniewa Kłosa nie została uwzględniona, a wyrok WSR w Bydgoszczy z 10.02.1947 podtrzymano w mocy. Postanowieniem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 26.03.1947 ww. wyrok został złagodzony na mocy ustawy o amnestii z 22.02.1947 do kary łącznej 15 lat więzienia. W czasie pobytu w więzieniu rodzice Zbigniewa Kłosa wystosowali szereg próśb o zastosowanie prawa łaski wobec syna. 25.05.1955 Rada Państwa skorzystała z prawa łaski w stosunku do Zbigniewa Kłosa, łagodząc orzeczoną karę 15 lat więzienia oraz utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze do kary 10 lat więzienia oraz utraty praw na 5 lat. W dn. 08.05.1956 Sąd Wojewódzki w Bydgoszczy postanowił o zastosowaniu amnestii wobec skazanego.

IPN By 66/782-783.

Sprawozdania okresowe Wydziału IV „A” (Śledczego)/ Wydziału Śledczego WUBP w Bydgoszczy za okres od 29.12.1945 do 01.01.1947. Sprawozdania dotyczą: pracy śledczej, agentury celnej pozostającej na stanie Wydziału oraz wyników i oceny pracy Referatów Śledczych w powiatowych UBP. Zbigniew Kłós przechodzi w „Sprawozdaniu dekadowym dotyczącym pracy Wydz. Śledczego WUBP w Bydgoszczy za okres od dnia 1.VII.1946 r. do dnia 10.VII.1946”, sporządzonym przez Naczelnika Wydz. Śledczego WUBP w Bydgoszczy i zatwierdzonym przez Szefa WUBP w Bydgoszczy. W sprawozdaniu znajduje się informacja o zlikwidowaniu w okolicach Bydgoszczy podziemnej organizacji pod dowództwem „Kruka”, w skład której wchodził m.in. Zbigniew Kłós pseud. „Groźny”.

IPN By 031/2 (NR-2-S).

Charakterystyka organizacji Pogotowie Akcji Specjalnej - Oddział Bojowy „Rota”, działającej od maja do lipca 1946 na terenie powiatu bydgoskiego. Materiały zawierają kwestionariusze osobowe członków organizacji i karty dokonanych czynów. Głównym celem organizacji miała być była „nieubłagana walka z komunizmem”. Grupa została rozbita 04.07.1946 w wyniku zasadzki urządzonej przez funkcjonariuszy MO. W materiałach znajduje się kwestionariusz osobowy nr 3, sporządzony 26.04.1946, dotyczący Zbigniewa Kłosa pseud. „Groźny”, członka organizacji aresztowanego 4.07.1946. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 10.02.1947 został skazany na karę śmierci, złagodzoną następnie na mocy amnestii na 15 lat pozbawienia wolności. Charakterystykę sporządzono w Wydz. "C" KWMO w Bydgoszczy w roku 1974.

IPN By 010/21 (21/B).

Sprawa Obiektowa (SO) krypt. „B-Cz-9”, nr rej. 77 prowadzona od 17.04.1951 do 07.05.1956 przez Pion III PUBP w Chełmnie/ Wydz. III WUBP w Bydgoszczy, dotycząca członków i współpracowników nielegalnej organizacji „o proweniencji NSZ”, działającej w 1946 roku w powiatach chełmińskim i wąbrzeskim. Rozpracowanie rozpoczęto 17.04.1951, w związku z tym, że „większa część członków i współpracowników organizacji »Rota« na podstawie amnestii, względnie po odbyciu kary, wyszli z więzienia, a obecnie przebywają na wolności [i] mogą w dalszym ciągu przejawiać wrogą działalność w stosunku do obecnej rzeczywistości. Zbigniew Kłós, jako członek organizacji był jednym z figurantów sprawy. Sprawę zakończono 07.05.1956 na podstawie „Postanowienia o zaniechaniu rozpracowania obiektowego kryptonim »B-Cz-9«”, sporządzonego przez oficera operacyjnego Wydz. III WUBP w Bydgoszczy. Nie podano przyczyny zakończenia sprawy czy też rezultatów przeprowadzonego rozpracowania.

IPN By 069/297 (297/IV).

Materiały sprawy ewidencyjno-operacyjnej krypt. "Groźny" założonej 10.10.1956 przez Wydz. III WUds.BP w Bydgoszczy w związku z kontrolą operacyjną Zbigniewa Kłosa. Od 1957 Zbigniew Kłos przebywał na terenie powiatu Strzelce Opolskie, w związku z czym 11.11.1958 sprawę przejęła KP MO w Strzelcach Opolskich, rejestrując ją pod krypt. „Ptak” nr rej. 1544. Zbigniew Kłos pseud. „Groźny”, był członkiem oddziału „Rota” działającego w latach 1945-1946 na terenie województwa bydgoskiego w ramach organizacji „Pogotowie Akcji Specjalnej”, za co został skazany na dożywocie (wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 10.02.1947, Sr. 91/47). Karę złagodzano następnie do 15 lat więzienia. Objęty amnestią w 1956 roku wyszedł na wolność. 24.05.1960 postanowiono o zakończeniu sprawy ewidencyjno-obszewacyjna krypt. „Ptak”, ponieważ zachowanie Zbigniewa Kłosa na terenie powiatu Strzelce Opolskie „nie budziło zastrzeżeń”, a także nie ustalono, aby kontaktował się z innymi byłymi członkami organizacji. Materiały złożono do archiwum pod sygn. 1358/II.

IPN Wr 011/190 (1358/II).